

๙๕
๙.๒.

พระราชบัญญัติ

ธง พุทธศักราช ๒๔๗๙

พร้อมด้วย

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงกฏาโหม
กฎกระทรวงมหาดไทย และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ออกตามความในพระราชบัญญัติ
กบคำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบการขึ้นธงชาติ

รวบรวมโดย

นายร้อยตำรวจโท เสถียร วัชรลักษณ์

ป. แพทย์ศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนติบัณฑิตไทย

และ

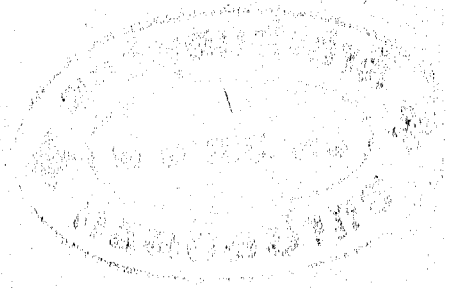
รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต

ค
312
929.9026593
ก144พ

นิติเวช

ถนนหน้าพระลาน หน้าพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

พิมพ์จำหน่าย

พระราชบัญญัติ

ธง พุทธศักราช ๒๔๗๙

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๙)

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

เจ้าพระยาบวรราชนายก

พล. ต. เจ้าพระยาพิชัยนาคร

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๙

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรตราพระราชบัญญัติขึ้น
ใหม่ให้เหมาะสมแก่ความต้องการตามกาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำ
และยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้ .

312
929.9026593
ก144พ
ก.๒๐๕๕๐

พระราชบัญญัติ

สง พุทธศักราช ๒๔๗๙

พร้อมด้วย

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงกลาโหม
กฎกระทรวงมหาดไทย และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ออกตามความในพระราชบัญญัติ
กับคำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบการรักษาชาติ

รวบรวมโดย

นายรัชต์ดำรงใจโต เติญชร วิชัยลักษณ์

ป. แพทย์ศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนติบัณฑิตไทย

และ

รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต

นิติเวช

ถนนหน้าพระลาน หน้าพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ ฯ

พิมพ์จำหน่าย

๒

ความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติของพุทธศักราช ๒๔๗๙"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ นับตั้งแต่วันกำหนดลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ และประกาศที่เกี่ยวข้องซึ่งทั้งหมดอันใช้อยู่แต่ก่อนแล้วแต่ที่

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ตั้งเจ้าพนักงาน หรือกระทำการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ว่าด้วยลักษณะของธง

ส่วนที่ ๑

ธงชาติ

มาตรา ๕ ธงชาติ รูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน ด้านกว้าง ๒ ใน ๖ ส่วน ตรงกลางเป็นด้ายขาว ต่อจากแถบด้ายขาวออกไปทั้งสองข้าง ๆ ละ ๑ ใน ๖ ส่วนเป็นแถบด้ายขาว ต่อด้ายขาวออกไปทั้ง ๒ ข้างเป็นแถบสีแดง ธงชาตินี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ธงไตรรงค์"

๓.

ส่วนที่ ๒

ธงหมายพระอิสริยยศ

มาตรา ๖ ธงหมายพระอิสริยยศมี ๑๒ อย่าง ดังต่อไปนี้

๑. ธงมหาราชใหญ่

ธงมหาราชใหญ่ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นสีเหลือง ที่ศูนย์กลางมีรูป
ครุฑพ่าห์สีแดง เป็นธงสำหรับองค์พระมหากษัตริย์

๒. ธงมหาราชน้อย

ธงมหาราชน้อย แบ่งตามยาวออกเป็น ๒ ตอน ตอนต้นมีลักษณะ
ตั้งฐาน เหมือนกับธง มหาราชใหญ่ ตอนปลายมีลักษณะ เป็นชายค่อตั้งขาว
แบ่งเป็นรูปธงยาวเรียว ข้างนี้ขนาดกว้างตอนต้นไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร
ตอนปลายสุดกว้างกึ่งเท่าของตอนต้น ส่วนยาวโดยตลอดเป็น ๘ เท่าของส่วน
กว้างตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ติด ๓ ใน ๘ ของส่วนยาว
ข้างนี้ ถ้าชักขึ้นแทนธงมหาราชใหญ่ หมายความว่า ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้จัดการยิงสัญญาณคำนับ

๓. ธงราชินีใหญ่

ธงราชินีใหญ่ รูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้น
สีเหลืองลักษณะและตั้งฐานตอนต้น ๒ ใน ๓ ของส่วนยาวนั้น อย่างเดียวกับ
ธงมหาราชใหญ่ ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ติด ๑ ใน ๓ ของ
ส่วนยาว เป็นธงสำหรับองค์สมเด็จพระราชินี

๔. ธงราชินีน้อย

ธงราชินีน้อย มีลักษณะและตั้งฐานอย่างธงมหาราชน้อย ต่างกัน
แต่ชายค่อของเป็นสีแดง

၇၆

๕. ประเทศไทย

ขงเขาวราชใหญ่ รูปด้เหลี่ยมจัตุรัส พนนอกด้ขามพนในด้เหล็ดอง
วักงด้วณของพนนอก ทศนุยกถางบนพนเหล็ดองมรูปครุฑพำด้ตั้งเตง
ด้สำหรับองค์สมเด็จพระพรพราช

2.
B. THIRTYFOUR

ของเขาวรรณชัย แบ่งตามยาวออกเป็น ๓ ตอน ตอนต้นมีลักษณะ
เตตระตันฐาน เหมือนกับของเขาวรรณใหญ่ ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายค่อ
ต่ำลาด แบ่งออกเป็นรูปทรงยาวเรียว ฐานมีขนาดกว้างตอนต้นไม่เกิน ๖๐ เซน
ติเมตร ตอนปลายสุดกว้างถึงเท่าของตอนต้น ส่วนยาวโดยตลอดเป็น ๘ เท่า
ของส่วนกว้างตอนต้น ปลายหลังค่อมเป็นเตี้ยรูปหางนกแซงแซว ถัด ๓ ใน
๘ ของส่วนยาว

ซึ่ง ถ้าชักขึ้นแทนของเขาวราชใหญ่ หมายความว่า โปรดเกล้าฯ ให้
งดการยิงต่อสู้ถวายคำนับ

๗: กองเขาวงกตใหญ่ฝ่ายใน

ของเขาราชใหญ่ฝ่ายใน รูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้าง ๓ ส่วนยาว ๓ ส่วน
ลักษณะ และ พื้นฐาน ตอนต้น ๓ ใน ๓ ของส่วนยาวนั้น อย่างเดียวกับของ
เขาราชใหญ่ ปกติขดคดเป็นเกลียวทางนอกแซงแซว ตก ๑ ใน ๓ ของ
ส่วนยาว เป็นหงส์สำหรับองค์พระวรวงษาแห่งแผ่นดินเจ้าพระยพราหม

๙. ขงเขาวราชน้อยฝ่ายใน

ขงเขาวราชน้อยฝ่ายใน มีลักษณะ และตั้งฐาน อย่างเดียวกับขงเขาวราชน้อย เว้นแต่ชายค่อขงเป็นสี่แฉก

ขงนี้ ถ้าชักขึ้นแทนขงเขาวราชใหญ่ฝ่ายใน หมายความว่า ทรงโปรดให้จัดการยิงสัตว์ตฤณดาบค่านับ

“๙. ขงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๗๖ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ อันมาตรา ๘ เดิม และใช้ความต่อไปนี้แทน

ขงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นขาวที่ศูนย์กลางมีวงกลมสีแดง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาวเท่ากับกึ่งส่วนกว้างของขงภายในวงกลมมีรูปครุฑพ่าห์สีแดง เป็นธงสำหรับพระราชโอรสในพระมหากษัตริย์หรือองค์สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ หรือองค์พระเจ้าแผ่นดินสยาม ซึ่งร่วมองค์สมเด็จพระราชาธิบดี และองค์พระราชชนนีกับพระมหากษัตริย์ไม่ว่าในรัชกาลใด ๆ”

๑๐. ขงราชวงศ์น้อยฝ่ายหน้า

ขงราชวงศ์น้อยฝ่ายหน้า แบ่งตามยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและตั้งฐานเหมือนกับขงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายค่อสี่แฉก แปลงเป็นรูปขงยาวเรียว ขงนี้มีขนาดกว้างตอนต้นไม่เกิน ๖๐ เซ็นติเมตร ตอนปลายสุดกว้างกึ่งเท่าของตอนต้นส่วนยาวโดยตลอดเป็น ๔ เท่าของส่วนกว้างตอนต้น ปลายขงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ติด ๓ ใน ๔ ของส่วนยาว

๖

ซึ่ง ๖ ๖ ๖ แทนของราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า หมายความว่า ทรงโปรดให้จัดการยิงสดุดถวายคำนับ

“๑๑. ของราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ จนมาตรา ๑๑ เดิมและใช้ความต่อไปนี้แทน

ของราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน รูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้าง ๒ ส่วนยาว ๓ ส่วน ลักษณะและสัดส่วนค่อนข้าง ๒ ใน ๓ ของส่วนยาวนั้น อย่างเดียวกับของราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า ปลายขดัดเป็นแถบรูปหางนกแซงแซว ติด ๑ ใน ๓ ของส่วนยาว เป็นธงสำหรับองค์สมเด็จพระราชชนนีหรือองค์พระราชธิดาในพระมหากษัตริย์ หรือองค์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ หรือสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ ซึ่งร่วมสมเด็จพระราชบิดาและสมเด็จพระราชชนนีกับพระมหากษัตริย์ ไม่ว่ารัชกาลใดๆ”

๑๒. ของราชวงศ์น้อยฝ่ายใน

ของราชวงศ์น้อยฝ่ายใน มีลักษณะและสัดส่วนอย่างเดียวกับของราชวงศ์น้อยฝ่ายหน้า เว้นแต่ชายค่อธงเป็นสีแดง

ซึ่ง ๖ ๖ ๖ แทนของราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน หมายความว่า ทรงโปรดให้จัดการยิงสดุดถวายคำนับ

ส่วนที่ ๓

ธงทหารเรือ

จำพวกที่ ๑

ธงราชการ

มาตรา ๗ ธงราชการสำหรับทหารเรือมี ๒ อย่าง ดังต่อไปนี้

๗

๑. ขงราชนาถ

ขงราชนาถ มีลักษณะและสัดส่วนเหมือนชนชาติ แต่มีดวงกลมสีแดง
อยู่ท่อนอกกลางขง ดวงกลมมีขนาดโตวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๕ ใน ๖ ของส่วน
กว้างของขง คือ ขอบของดวงกลมจดขอบสีแดงของพวงพอดี้ ภายในดวง
กลมนี้มีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าหาเศว

ขงนี้สำหรับใช้ขงทททายเรือ และสถานที่ราชการต่างๆ ของราชนาถ

๒. ขงฉาน

ขงฉาน มีลักษณะและสัดส่วนเหมือนชนชาติ แต่ท่อนอกกลางพวง
มีรูปสมอไขว้กับจักรภายในพระมหามงกุฏ รูปเหล่านี้เป็นต้นเหตุของ

ขงนี้ สำหรับใช้ขงททหน้าเรือรบและเรือพระที่นั่งในระหว่างเวลาประจำ
การ และ

(ก) ถ้าขงขึ้นที่ปลายพวงหน้าของเรือดำใต้ เป็นเครื่องหมายว่า
เรือดำนั้นเป็นเรือขานประจำอาว

(ข) ถ้าขงขึ้นที่เด้าก่าพวงเรือดำใต้ เป็นเครื่องหมายว่า ในเรือ
ดำนั้นเป็นที่ตั้งของศาสตราจารย์ ซึ่งดำเนินการพิจารณาคดีอยู่

จำพวกที่ ๒

ขงหมายยศ

มาตรา ๔ ขงหมายยศสำหรับนายทหารมี ๔ ชั้น ดังต่อไปนี้

๑. ขงจอมพลเรือ

ขงจอมพลเรือ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พนดขาว มีรูปจักร ๔ จักรตั้งขา
อยู่ท่อนอกของทงตมม และท่อนอกกลางขงมีรูปสมอไขว้กับจักรภายในพระมหา
มงกุฎรูปเหล่านี้เป็นต้นเหตุของ

๘

๒. ขงนายพดเรือเอก

ขงนายพดเรือเอก รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พนดืขาม มีรูปจักรดืขาว
๓ จักร เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า

๓. ขงนายพดเรือโท

ขงนายพดเรือโท รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พนดืขาม มีรูปจักรดืขาว
๒ จักร ตกกลางพนดืเรียงกันในแนวดัง

๔. ขงนายพดเรือตรี

ขงนายพดเรือตรี รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พนดืขาม มีรูปจักรดืขาว ๑
จักรที่ศูนย์กลางของ

จำพวกที่ ๓

ธงหมายตำแหน่ง

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ เดิมและให้
ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๘ ธงหมายตำแหน่ง สำหรับราชการ ทหารเรือมี ๘ อย่าง
ดังต่อไปนี้

๕. ธงผู้บัญชาการทหารเรือ

ธงผู้บัญชาการทหารเรือ รูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้าง ๒ ส่วนยาว ๓ ส่วน
พนดืขาม ตรงกลางมีรูปสมอไขว้กับจักรภายในได้ พระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้
เป็นดืเหลือง

๒. ขงผู้บังคับการกองเรือรบ

ขงผู้บังคับการกองเรือรบ มีลักษณะและตำแหน่งฐาน อย่างเดียวกับขงผู้บัญชาการทหารเรือ แต่ปลายกัศเป็นแถบรูปหางนกแซงแซว ดัด ๑ ใน ๓ ของส่วนยาว

๓. ขงผู้บังคับการกองเรือ

ขงผู้บังคับการกองเรือ มีลักษณะ และตำแหน่งฐาน อย่างเดียวกับขงผู้บังคับการกองเรือรบ แต่ตอนปลายกัศเป็นแถบรูปหางนกแซงแซว ดัด ๑ ใน ๓ ของส่วนยาวนั้น เป็นสีขาว

๔. ขงผู้บังคับหมวดเรือ

ขงผู้บังคับหมวดเรือ รูปสามเหลี่ยม เรียวปลายแหลม ขนาดกว้าง ๓ ส่วนยาว ๕ ส่วน พื้นสีขาว ตรงกลางมีรูปส้มดัดเหลือง ๑ ตัว

๕. ขงผู้บังคับหมู่เรือ

ขงผู้บังคับหมู่เรือ รูปสามเหลี่ยมเรียวปลายแหลมกว้าง ๓ ส่วนยาว ๕ ส่วน ตอนต้น ๒ ใน ๕ ของส่วนยาว เป็นพื้นสีขาว และมีรูปส้มดัดเหลือง ๑ ตัว ตอนปลายที่เหลือ ๓ ใน ๕ ของส่วนยาวนั้นเป็นพื้นสีขาว

๖. ขงหัวหน้าชั่วคราว

ขงหัวหน้าชั่วคราว รูปสามเหลี่ยม เรียวปลายแหลมกว้าง ๒ ส่วนยาว ๕ ส่วน ตอนต้น ๒ ใน ๕ ของส่วนยาวเป็นพื้นสีขาว และมีรูปส้มดัดขาว ๑ ตัว ตอนปลายที่เหลือ ๓ ใน ๕ ของส่วนยาวนั้นเป็นพื้นสีขาว

๑๐

๗. ขงผู้บังคับการเรือ

ขงผู้บังคับการเรือ รูปสามเหลี่ยมเรียวปลายแหลมคล้ายหางจรเข้
คอนตันกว้างไม่เกิน ๒๐ เซนติเมตร ยาว ๓๐ เท่าของส่วนกว้าง คอนตัน ๑
ใน ๓ ของส่วนยาว เป็นพื้นสีแดง ยัก ๒ ใน ๓ ของส่วนยาวที่เหนือเป็นพื้น
สีขาว

๘. ขงผู้บังคับการสถานทหารเรือฝ่ายบก

ขงผู้บังคับการสถานทหารเรือฝ่ายบก มีลักษณะและสีฐานอย่าง
เดียวกับขงผู้บังคับการกองเรือรบ แต่ตอนปลายที่ตัดเป็น แฉกรูปหางนก
แซงแซว ยัก ๑ ใน ๓ ของส่วนยาวนั้นเป็นสีแดง

ส่วนที่ ๔

ขงราชการทั่วไป

มาตรา ๑๐ บรรดากระทรวงทบวงกรม ที่มีได้มีแบบขงเป็นเครื่อง
หมายได้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ธงชาติเป็นขงหมายตำแหน่ง
ราชการ หรือสำหรับชักได้ประจำสถานราชการ

มาตรา ๑๑ ขงประจำกองทหารมี ๓ อย่าง ดังต่อไปนี้

๑. ขงประจำกองทหารบก

ขงประจำกองทหารบก มีลักษณะและสีฐานอย่างเดียวกับธงชาติ
แต่ที่ศูนย์กลางขงมีรูปอนุณาโลมทหารบก ขงนี้เรียกขงอย่างหนึ่งว่า “ขง
ไชยเฉลิมพล”

๒. ขงประจำกองทหารเรือ

ขงประจำกองทหารเรือ มีลักษณะและสีฐานอย่างเดียวกับธงชาติ
แต่ที่ศูนย์กลางขงมีรูปสมอไชยกับจักรภายในพระมหามงกุฎ สีของรูปนี้
เป็นสีเหลือง

กองทหารเรือฝ่ายบก หรือหน่วยทหารเรือที่ไม่มีประจำกองใน
เวลาฝึกพลชนบท เมื่อจะให้ มีประจำไป กับกอง ทหารด้วย ก็ให้ใช้ ชิง
ฉาน เป็นประจำกองทหารเรือ

๓. ของประจำกองทหารอากาศ

ของประจำกองทหารอากาศ มีลักษณะ และต้นฐานอย่างเดียวกับของ
ชาติ แต่ที่ศูนย์กลางจะมีรูปอนุสาวรีย์กองทหารอากาศ

มาตรา ๑๒ บรรดาของประจำกองทหารที่กล่าวมาในมาตรา ๑๑ นั้น
จะกำหนดวัตถุที่ทำเป็นถาวรสถาปนาในพื้นดิน หรือจะให้ มีส่วนประกอบอย่างอื่น
อีกก็ได้ ซึ่งกระทรวงการเจ้าหน้าที่ผู้ รักษาพระราชบัญญัติจะได้นำกำหนดไว้โดย
กฎกระทรวง

พ.ร.บ. ของ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ เดิมและให้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ของยุวชนทหารและลูกเสือ มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ของยุวชนนายทหาร

ของยุวชนนายทหาร พื้นเป็นธงชาติ ขนาดกว้าง ๕๐ เซนติเมตรยาว
๗๐ เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางจะมีรูปวงกลมพื้นสีแดงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
๒๒ เซนติเมตร มีขอบรอบวงกลมสีแดงกว้าง ๖ มิลลิเมตร กลางวงกลม
มีรูปอย่างคราหน้าหมวกยุวชนทหารสีแดง แต่ไม่มีรูปส้มมีอักษรสีแดง
ขนาดพองามว่า “ยุวชนนายทหาร” เป็นแถวโค้งโอบใต้ขอบวงกลม ที่มุม
บนทางคันธงมีอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อสีแดง ขดบริมสีแดง รัศมีสีฟ้า
อยู่ใต้รูปพระมหามงกุฎสีแดง ที่ยอดธงมีแถบธงชาติห้อย ๒ แถบ ยอด
คันธงเป็นรูปปลายหอกสีน้ำตาลด้วยโลหะเงิน มีรูปอนุสาวรีย์ทั้งสองข้าง ทั้ง
ถ้าส่วนใดมิได้กำหนดขนาดไว้ให้มีขนาดพองาม

๓๒

๓. ขงยุวชนทหาร

ขงยุวชนทหาร มีลักษณะและพื้นฐานอย่างขงยุวชนนายทหาร แต่ได้วงกลม ให้ระบุนามจังหวัดที่ได้รับพระราชทาน โดยมีข้อความหน้านามจังหวัดดังนี้

“ยุวชนทหารจังหวัด.....”

๓. ขงประจำคณะลูกเสือแห่งสยาม

ขงประจำคณะลูกเสือแห่งสยาม พนเป็นวงชาดิมขนาดกว้าง ๕๐ เซ็นติเมตร ยาว ๕๒ เซ็นติเมตร ที่ตรงกึ่งกลางมีตราธรรมจักรสีแดง ขนาดโตตามเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๗ เซ็นติเมตร คันชวยยาว ๒.๖๐ เมตร ที่ยอดคันชวยทำด้วยเงินเป็นรูปจิว

๔. ขงประจำกองลูกเสือ

ขงประจำกองลูกเสือ พนเป็นวงชาดิมขนาดกว้าง ๕๐ เซ็นติเมตร ยาว ๖๐ เซ็นติเมตร ที่ตรงกึ่งกลางมีรูปวงกลมพนัดสีแดง ขนาดโตตามเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๗ เซ็นติเมตร มีขอบเป็นด้ายดำ ขอบชั้นกัน ขอบนอกกว้าง ๒ มิลลิเมตร ขอบในกว้าง ๑ มิลลิเมตร ระยะขอบนอกและขอบในห่างกัน ๒ มิลลิเมตร ตรงกึ่งกลางวงกลม มีตราคณะลูกเสือแห่งสยามและนามจังหวัดที่ได้รับพระราชทาน เป็นอักษรสีดำอยู่เบื้องใต้คันชวยยาว ๒.๖๐ เมตร ที่ยอดคันชวยทำด้วยเงินเป็นรูปจิว

มาตรา ๑๔ ขงราชการอย่างอื่นดังหรับใช้เฉพาะชักชวนในเรือเวลากระทำตามหน้าที่ ๕ อย่าง คือ

๑๓

๑. ขงเจ้าพนักงานการท่า

ขงเจ้าพนักงานการท่า รูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๑ ส่วน ยาว ๒ ส่วน
ตอนต้น ๑ ใน ๓ ของส่วนยาวเป็นด้ายอย่างธงชาติ ตอนปลายเป็นด้ายขาว

๒. ขงเจ้าพนักงานการไปรษณีย์

ขงเจ้าพนักงานการไปรษณีย์ มีลักษณะและสีฐานอย่างขงเจ้า-
พนักงานการท่า แต่ตอนปลายเป็นสีแดง

๓. ขงเจ้าพนักงานการศุลกากร

ขงเจ้าพนักงานการศุลกากร มีลักษณะและสีฐานอย่างขงเจ้าพนักงาน-
การท่า แต่ตอนปลายเป็นสีเขียวใบไม้

๔. ขงเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ขงเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีลักษณะและสีฐานอย่างขงเจ้า-
พนักงานการท่า แต่ตอนปลายเป็นสีเหลือง

ขงนำร่อง

มาตรา ๑๕ ขงนำร่อง รูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๔ ส่วน ยาว ๑๒ ส่วน
ขอบขงโดยรอบเป็นแถบสีขาวกว้าง ๑ ใน ๔ ของส่วนกว้างของขง ภายในขอบ
สีขาวเป็นรูปอย่างธงชาติ

ส่วนที่ ๕

ขงหมายตำแหน่งทั่วไป

มาตรา ๑๖ ขงหมายตำแหน่งทั่วไปมี ๔ อย่าง ดังต่อไปนี้

๑. ขงผู้ดำรงราชการแทนพระองค์

ขงผู้ดำรงราชการแทนพระองค์ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นสีขาว ที่
ศูนย์กลางมีแถบเหลืองเป็นรูปโล่สี แบนกว้าง ๑ ใน ๑๐ ของส่วนกว้างของ
ขง ภายในรูปโล่เป็นแถบสีอย่างธงชาติ เหนือรูปโล่มีรูปครุฑพ่าห์สีแดง

๓๕

๕. เป็นของหมาย ตำแหน่ง ผู้ดำรงราชการ แทนพระองค์ พระมหากษัตริย์ ใช้เฉพาะในหน้าที่ราชการเป็นเกียรติยศ

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ अनुมาตรา ๒ เดิมและให้ความต่อไปนี้แทน

“๓. ของนายกรัฐมนตรี

ของนายกรัฐมนตรี รูปสี่เหลี่ยมกว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นธงสีขาว ที่ศูนย์กลางของมีรูปตราตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตั้งตรง อยู่ภายใต้ พระมหามงกุฎเหลือง”

๓. ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นขาว ที่ศูนย์กลางของมีรูปสัณฐานขาวกับจักรตั้งตรง และมีนก ๒ นกตั้งฟ้ายู่ภายใต้พระมหามงกุฎเหลือง

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ अनुมาตรา ๔, ๕ เดิม และให้ความต่อไปนี้แทน

“๔. ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวง รูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นธงสีขาว ที่ศูนย์กลางของมีรูปตราประจำตำแหน่งรัฐมนตรีตั้งตรง อยู่ภายใต้ รูปพระมหามงกุฎเหลือง”

“๕. ธงผู้บัญชาการทหารบก

ธงผู้บัญชาการทหารบก รูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน มีลักษณะและสีฐาน เหมือนธงชาติ ที่ศูนย์กลางของมีรูปจักร อยู่ภายใต้รูปพระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้ให้เป็นดังต่อไปนี้

๑๕

๖. ของเจ้ากรมทหารอากาศ

๖. ของเจ้ากรมทหารอากาศ รูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๕ นิ้ว ยาว ๖ นิ้ว พน
สีฟ้า ที่ศูนย์กลางพรมรูปจักรอยกต่าง และมี ปกนกข้างละปีก ภายใต้
พระมหามงกุฎ ด้านของรูปเป็นสีเหลือง

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๖ ให้แก่คำว่า "เจ้ากรมทหารอากาศ" ใน
มาตรา ๑๖ อนุมาตรา ๖ มีขึ้น "ผู้บัญชาการทหารอากาศ" ทุกแห่ง

๗. ธงอัครราชทูต

ธงอัครราชทูต มีลักษณะและสีฐานเหมือนธงชาติ แต่ที่ศูนย์กลาง
พรมมีดวงกลมสีขาว ตรงกลางมีตัวอักษรสีน้ำเงินว่าศูนย์กลางได้ ๕ ใน ๖ ของส่วน
กว้างของธง คือ ขอบของดวงกลมจรดขอบสีแดงของพรมพอดี ภายในดวง
กลมมีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าหาเสา

๘. ธงกงสุล

ธงกงสุล มีลักษณะและสีฐานอย่างเดียวกับธงอัครราชทูต เว้นแต่
ภายในดวงกลมสีขาวนั้น มีรูปช้างเผือกยืน

หมวด ๒

บทบังคับทั่วไป

มาตรา ๑๗ ภายในดินแดนสยาม ให้ชักธงได้แต่ธงชาติสยาม ธง
ชาติต่างประเทศ จะชักได้แต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ชักธงในสถานทูต หรือสถานกงสุล ตามขนบธรรมเนียมและ
กฎหมายระหว่างประเทศ

๑๖

(๓) ชักธงบนเรือต่างประเทศ หรือบนอากาศยานต่างประเทศตาม
ขนบธรรมเนียมและกฎหมายระหว่างประเทศ

(๓) ชักธงในโอกาสที่ประมุขแห่งรัฐ หรือผู้แทน มาเยี่ยมประเทศ
สยาม

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในอนุมาตรา ๕ ของ
มาตรา ๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) ชักธงในโอกาสที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง หรือในโอกาสที่รัฐมนตรี
ผู้รักษากฎตามพระราชบัญญัติ^๕ ประกาศให้ชักได้ หรือในโอกาสที่ได้รับ
อนุญาตโดยเฉพาะจากเจ้าหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ เดิมและ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ การชักธงชาติต่างประเทศ ตามมาตรา ๑๗ (๓) หรือ
(๕) นั้น ต้องชักตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๕ บทบัญญัติที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๗ และ ๑๕ นั้น มิให้ใช้
บังคับแก่การชักธงภายในห้องของบ้านหรือโรงเรียน

พ.ร.บ. ธง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ เดิมและ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ประดิษฐานรูป หรือเครื่องหมายใด ๆ นอกจากที่อนุญาตไว้ใน
พระราชบัญญัติ^๕ หรือกฎหมายอื่นลงบนธงชาติ

(๒) ประดิษฐานรูป หรือเครื่องหมายใด ๆ ลงในแถบสีธงชาติ โดย
ไม่สมควร

(๓) ใช้ ชักหรือแขวนธงชาติ หรือแถบสีธงชาติที่ได้ประดิษฐานรูป หรือ

๑๖

เครื่องหมายใด ๆ อันต้องห้ามต่ออนุมาตรา (๑) หรือ (๒) ลงไว้แม้ว่าจะเป็นรูป หรือเครื่องหมายที่ปรากฏหรือมีอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัติ

(๔) ใช้ ชักหรือแฉกธงชาติ หรือแถบธงชาติไว้ ณ สถานที่อันไม่สมควร หรือผิดถาวร

(๕) แต่งทิวไรา ฉากา หรืออาคารอย่างหนึ่งอย่างใดหยาบคายต่อธงชาติ หรือแถบธงชาติ

(๖) ประดิษฐานธงชาติ หรือแถบธงชาติลงณสถานที่ หรือสิ่งของใด ๆ โดยไม่สมควร หรือแสดงหรือใช้ซึ่งสถานที่ หรือสิ่งของอันยังมีรูปธงชาติ หรือแถบธงชาติ ซึ่งได้ ประดิษฐานไว้โดยไม่สมควรนั้น แม้จากรูปธงชาติหรือแถบธงชาติเท่านั้น จะปรากฏหรือมีอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัติ

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดชักธง หรือแต่งธงอย่างหนึ่งอย่างใดในพระราชบัญญัติโดยไม่มีสิทธิ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๐ ผู้นั้น

๑๘

มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน
หรือทั้งปรับทั้งจำ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(๕๓ ร.จ. ๘๖๕ ตอนที่ ๔๘ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๙๕)

พระราชบัญญัติ

ธง (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๙๑

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๔๙๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม
๕๖ ตอนที่ ๗ หน้า ๔๖๗ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๔๙๒ ให้ใช้พระราช
บัญญัติฉบับนี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มีความสำคัญ คือ

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ ของมาตรา ๙, ๑๑ มาตรา ๑๓
มาตรา ๑๖ ของมาตรา ๑, ๔, ๕ และใช้ความใหม่แทน
๒. มีความในมาตรา ๖ ดังนี้

“มาตรา ๖ คำว่า “เจ้ากรมทหารอากาศ” ในมาตรา ๑๖ ของมาตรา
๖ แห่งพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ นั้น ให้แก่เป็นผู้นับราชการ
ทหารอากาศทุกแห่ง”

ได้นำข้อความที่บัญญัติใหม่ และที่แก้ไขให้ท่านไปพิมพ์แทน และ
หมายเหตุดอกแก่ได้ได้มาตราเดิมแห่ง พ.ร.บ. ธง พ.ศ. ๒๔๗๙ แล้ว จึง
ไม่พิมพ์ลงอีก

๑๕

พระราชบัญญัติ

ธง (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๙๓

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๔๙๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๓๙ หน้า ๕๐๘ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๓ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มีความสำคัญในพระราชบัญญัติคือ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๔๗๙ โดยใช้ความใหม่แทน ได้นำข้อความที่บัญญัติใหม่ไปพิมพ์แทนข้อความเดิมไว้แล้ว จึงไม่พิมพ์ลงไว้

พระราชบัญญัติ

ธง (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๙๕

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๙๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๓๓ หน้า ๑๐๘๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มีความสำคัญคือ ให้ยกเลิกความในอนุมาตรา ๕ ของมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๔๗๙ และบัญญัติความใหม่แทน ได้นำข้อความที่บัญญัติใหม่ไปพิมพ์แทนข้อความที่ยกเลิกไว้แล้ว จึงไม่พิมพ์ลงไว้อีก

กฎกระทรวงกติาใหม่

ออกตามความในพระราชบัญญัติขง พุทธศักราช ๒๔๗๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติขง พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกติาใหม่ขอออกกฎกระทรวงว่าด้วยตอตกตอยและลัณประกอบขง ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติขง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ไว้ ดังคอไปนี้

๑. ขงประจำกองทหารบก

ยอคณขง เป็นขั้เรียนแก้ว ประดิษฐานพระพุทธรูปภายใน ทำด้วยโลหะดีเหล็ก

ได้ฐานขั้ชิดกับมุมบนของขงด้านเด้า มีแถบขงชาติเป็นโมหุกระต่าย ห้อยชายทั้งด้องมีลัณยาวเฉยมุมขงด้านต่าง ชายแถบทั้งด้องเป็นกรวย

พณขงมุมบนด้านคณขง มีพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลดีเหล็ก ภายได้ มีอักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ ดีแดง ขั้ริมดีเหล็ก รัศมีดีฟ้า

ตรงกึ่งกลางขงมีรูปอย่างตราหน้าหมอกทหารบก ดีเหล็ก แต่ลัณที่เป็นรูปจักรดีขาว ดายจักรดีเหล็กขงระหว้างจักรอักษร ตอตกจนเควขงหมายขงระหว้างสั้พกับเพือชาติ และพณอนุณาโตมดีแดง กับแจ้งนามกองทหารด้วยอักษรดีแดงขั้ริมดีเหล็กเป็นแถบโค้งโอบได้รูปตั้งกล่าวแล้ว

รอบคณขง คอชนทตรงกับแถบขง เป็นดีแดงรอบคณขง ริมชายขงด้านชิดเด้าเป็นเกลียวเชือกแดงลัณดำ ลัณริมชายขงด้านอื่น ๆ เป็นแถบดีเหล็กแถมเชือก กว้าง ๒ เซนติเมตร

๒๑

๕๕
ทรงพระราชบัญญัติกำหนดไว้แล้ว ให้มีต้นและขนาด

พองาม

๒. ขงประจำกองทหารอากาศ

ตรงถึงกลางขง เป็นรูปอย่างตราหน้าหมวกทหารอากาศ อยู่ภายใน
วงกลมดำฟ้า นกอินทรีหันหน้าขงประจำกองทหารบกทุกประการ

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒

พรหมโยธี

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

ลงนามแทน

(๕๖ ร.จ. ๖๒๐ ตอนที่ ๒๒ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๘๘)

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในพระราชบัญญัติ

พุทธศักราช ๒๔๗๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ พุทธศั-
กราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ โอกาสที่จะชักธงชาติต่างประเทศได้ตามความในมาตรา ๑๗
(๔) นั้นคือ วันที่ระลึกหรือวันสำคัญแห่งชาตินั้น ดังต่อไปนี้

(๑) วันชาติ

(๒) วันประกาศอิสรภาพ

(๓) วันประกาศหรือวันสถาปนาระบบการปกครองประเทศ

(๔) วันชาติประมุขของประเทศ

(๕) ฉันทราชาภิเษก

(๖) ฉันทใหม่

(๗) ฉันทบุษ

๒๕๖
ทรงโปรดปฏิบัติตามมาตรา ๑๘

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะชักชวนชาติต่างประเทศในโอกาสอื่นใด ให้ยื่น
คำร้องขออนุญาตตามแบบท้ายกฎเกณฑ์เจ้าหน้าที่จะได้ระบุไว้ในข้อ ๓

ข้อ ๓ ให้เจ้าพนักงานต่อไปนี้เป็นเจ้าหน้าที่จะตามความในมาตรา ๑๗(๔)

(๑) ในจังหวัดพระนครและธนบุรี

(ก) หัวหน้าสำนักงานตำรวจนครบาล ซึ่งมียศตั้งแต่นายร้อยตำรวจ
ตรีขึ้นไป หรือผู้รักษาราชการแทนซึ่งมียศไม่ต่ำกว่านั้น

(ข) ตำรวจตรีตำรวจนครบาล หรือผู้รักษาราชการแทน

(๒) ในจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรี นายอำเภอ
หรือผู้รักษาราชการแทน

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๔

ธำรงนาวาสวัสดิ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๕๖ ว.ป. ๑๑๕๓ ตอนที่ ๖๑ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๕)

๒๓

คำร้องขออนุญาตชักธงชาติต่างประเทศ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ข้าพเจ้า.....ชาติ.....เชื้อชาติ.....
อายุ.....ปี.....ตงบ้านเรือนอยู่ณบ้านเลขที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
ขอยื่นคำร้องต่อ.....เพื่อขออนุญาตชักธงชาติ
ต่างประเทศแห่งชาติ.....ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....ในโอกาส.....
ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....
เดือน.....พ.ศ.....กำหนด.....วัน
ตงขอ.....ผู้ขออนุญาต

คำสั่ง

ลงนาม

ผู้อนุญาต

๒๔

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๕
(ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มเติมต่อไปนี้เป็นข้อ ๑ ทวิ แห่งกฎกระทรวงมหาดไทย
ออกตามความในพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕

“ข้อ ๑ ทวิ นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ โอกาสที่จะชักธงชาติต่างประเทศได้ได้แก่ คือ ในเมื่อกรมโฆษณาการได้ประกาศชักธงให้ชักธงชาติต่างประเทศนั้น”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกการชักธงชาติต่างประเทศ ตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธง (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๘๕ นั้น คือ

- (๑) ศักร์ธงชาติไทยไว้กับธงชาติต่างประเทศด้วย
- (๒) ถ้าชักธงชาติต่างประเทศประเทศเดียว ต้องให้ธงชาติไทยเคียงคู่อยู่ข้างขวาของธงชาติต่างประเทศ ดูจากภายในสถานที่ชักธง
- (๓) ถ้าชักธงชาติต่างประเทศกว่าประเทศเดียวซึ่งรวมกับธงชาติไทยเป็นจำนวนคู่ ต้องให้ธงชาติไทยอยู่กลาง
- (๔) ถ้าชักธงชาติต่างประเทศกว่าประเทศเดียว ซึ่งรวมกับธงชาติไทยเป็นจำนวนคู่ ต้องให้ธงชาติไทยอยู่กลางข้างขวา ดูจากภายในสถานที่ชักธง

๒๕

ข้อ ๓ ของชาติไทยที่ชักตามความในข้อ ๒ นั้น ต้องมีขนาดไม่เล็กกว่าของชาติต่างประเทศ และต้องอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่าของชาติต่างประเทศที่ชักขึ้น ต้องมีลักษณะบริบูรณ์ ไม่ขาดฉีกหรือตะเจียน

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๔๘๕

ม. พรหมโยธี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๕๕ ร.จ. ๑๐๗๖ ตอนที่ ๓๓ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๘๕)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องระเบียบการชักธงชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๘

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขระเบียบการชักธงชาติ ให้เป็นการเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงวางระเบียบการชักธงชาติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ให้เรียกว่า “ระเบียบการชักธงชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๘”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการชักธงชาติ ฉบับลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ และฉบับลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๘๖ กับบรรดาคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการชักธงชาติที่ขัดกับประกาศนี้

๒๖

ข้อ ๔ การชักธงชาติในเวทอปกติ ณ สถานที่ และยานพาหนะ มี
ดังต่อไปนี้

ก. สถานที่และยานพาหนะของราชการฝ่ายทหาร ให้ชักธงชาติตาม
ระเบียบและข้อบังคับของทหาร

ข. สถานที่ราชการฝ่ายพลเรือน ให้ชักธงชาติทุกแห่ง ถ้าในบริเวณ
เดียวกันมีสถานที่ราชการหลายแห่ง จะสมควรชักธงชาติในที่ใด ให้ขึ้นอยู่กับ
ในดุลยพินิจของหัวหน้าผู้ปกครองสถานที่นั้น

ค. โรงเรียนทุกประเภท ให้ชักธงชาติตามระเบียบ ที่กระทรวงศึกษา
ธิการได้วางไว้

ง. เรือเดินทะเล ให้ชักธงชาติโดยปฏิบัติตาม แบบธรรมเนียม ของ
ชาวเรือที่นิยมกันอยู่ทั่วไป

จ. เรือเดินในลำน้ำ ถ้าจะชักธงชาติ ให้ชักไว้ที่ท้ายเรือแต่แห่งเดียว

ฉ. ที่สาธารณสถาน และสถานที่ของเอกชน ถ้าจะชักธงชาติให้ปฏิบัติ
ตามระเบียบนี้ด้วย โดยอนุโลม

ช. ยานพาหนะอย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ ข้างต้นใน เวทอปกติ ไม่ควร
ชักธงชาติ

ข้อ ๕ กำหนดเวลาชักธงชาติขึ้นและลง ดังนี้

ก. สถานที่และยานพาหนะฝ่ายทหาร ให้ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบ
บังคับของทหาร

ข. สถานที่ราชการฝ่ายพลเรือน ที่สาธารณสถาน, สถานที่เอกชน
และเรือเดินในลำน้ำ ให้ชักขึ้นเวลา ๘.๐๐ นาฬิกา และชักลงเวลา ๑๘.๐๐
นาฬิกา

๒๗

ค. โรงเรียนทุกประเภท ให้ชักขึ้นและลง ตาม ระเบียบ ที่ กระทรวง
ศึกษาธิการได้วางไว้

ง. จ้อเดินทะเล ให้ชักขึ้นและชักลงตามแบบธรรมเนียมของชาวเรือ
ที่นิยมกันอยู่ทั่วไป

ข้อ ๖ การทำความเคารพในชนชกของชาติ

ก. ทหาร ให้ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของทหาร

ข. นักเรียน ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการวางไว้

ค. บุคคลนอกจากที่กล่าวไว้ใน ก. และ ข. ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่
ชักธง หรือเห็น หรือได้ยินสัญญาณการชักธง ให้แสดงการเคารพตามระเบียบ
การเคารพหรือประเพณีนิยมจนเสร็จการชักธง

ข้อ ๗ กรณีใดที่จะชักธงชาติครึ่งเสาเป็นเวลาเท่าไร ทางราชการจะ
ประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

ข้อ ๘ การชักและประดับธงชาติ ณ อาคารและยานพาหนะทั่วไป
จะกระทำได้ ในวันพิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. วันชนบใหม่	วันที่ ๓๑ ธันวาคม	และวันที่ ๑, ๒ มกราคม	๓ วัน
ข. วันจักรี	วันที่ ๖ เมษายน		๑ วัน
ค. วันวิสาขบูชา			๒ วัน
ง. วันชาติ	วันที่ ๒๓, ๒๔ และ ๒๕ มิถุนายน		๓ วัน
จ. วันเข้าพรรษา			๒ วัน
ฉ. วันเฉลิมพระชนมพรรษา	วันที่ ๒๐, ๒๑ กันยายน		๒ วัน
ช. วันรัฐธรรมนูญ	วันที่ ๑๐, ๑๑ และ ๑๒ ธันวาคม		๓ วัน
ซ. วันมาฆบูชา			๑ วัน

นอกจากนี้ผู้ใดที่ทางราชการจะประกาศให้ทราบ ถ้าวันงานพิธี

๒๘

ต่าง ๆ หากจะชักและประดับธงชาติก็ทำได้ แต่ต้องกระทำไปด้วยความ
เคารพ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๗

หลวง อภัยวงศ์

นายกรัฐมนตรี

(๖๐ ร.จ. ๑๒๕๐ ตอนที่ ๗๘ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๘๗)

คำแนะนำ

ในการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบการชักธงชาติ

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการชักธงชาติ พุทธ-
ศักราช ๒๔๘๕ นั้น เห็นสมควรให้ทราบคำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบได้
บ้าง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ขนาดของชาตินั้นควรมี ๓ ขนาด ขนาดหนึ่งซึ่งเป็นขนาดเล็ก
ใช้ในวันปกติ อีกขนาดหนึ่งเป็นขนาดใหญ่ ใช้ในวันพิธี

ข้อ ๒. เสาธงชาติ จะมีขนาดสูงต่ำใหญ่เล็กเพียงไร และควรจะมี
ชนิดใด ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ปกครองสถานที่ จะพึงพิจารณาให้เหมาะสม
เป็นสง่างามแก่อาคารสถานที่นั้น ๆ

ข้อ ๓ วิธีชักธงชาติให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก. ก่อนถึงกำหนดเวลาชักธงชาติขึ้น ให้เตรียมธงชาติผูกติดกับเส้น
เชือกให้เรียบร้อย

ข. เมื่อถึงกำหนดเวลา ให้ชักธงชาติชกเต็มผืน แล้วค่อย ๆ ดึง

312
929.9026593
ก144พ

๒๕

เชือกให้ชนชา ๆ ด้วยความสม่ำเสมอและเส้นเชือกตั้งจนถึงจุดยอดเสา
แล้วจึงผูกเชือกไว้ให้ตั้ง ไม่ให้เชือกตกต่ำลงมาจากเดิม

ค. เมื่อชักขึงตึง ให้ค่อย ๆ ตั้งเชือกให้ขึงตึง ๆ ด้วยความสม่ำเสมอและเส้นเชือกตั้ง จนถึงระดับเดิมเมื่อชักขึ้น

ง. ในกรณีที่เพลาบรเวต หรือมีสัญญาณในการชักขึ้นหรือลงจะต้องชักขึ้นหรือลงให้ถึงจุดที่สุด พร้อมกับจบเพลาหรือจบสัญญาณนั้น ๆ

ข้อ ๔. การชักของชาติครึ่งเสา ในกรณีที่ทางราชการประกาศให้ชักของชาติครึ่งเสา ให้ปฏิบัติการในการชักขึ้นเช่นเดียวกับในข้อ ๓ เมื่อขึงถึงยอดเสาแล้วจึงลดต่ำโดยเร็วให้อยู่ในระดับความสูง ๒ ใน ๓ ส่วนของความสูงของเสาขึงนั้น และเมื่อจะลดขึงตึงให้ชักขึ้นโดยเร็วจนถึงยอดเสาถอนแล้วจึงลดต่ำตามที่ได้กล่าวในข้อ ๓

(๖๑ ร.จ. ๑๒๕๔ ตอนที่ ๗๕ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๗๓)

๓๑

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องระเบียบการชักธงชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑

ตาม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระเบียบการชักธงชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๘ ตั้งวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๘๙ ข้อ ๘ ว่า การชักและประดับธงชาติ ณ อาคารและยานพาหนะทั่วไป จะกระทำได้ในวันพิธีต่าง ๆ ดังที่ได้ระบุไว้ ณ บัดนี้ เนื่องจากกำหนดวันพิธีบางพิธีได้เปลี่ยนแปลงไปสมควรจะแก้ไขเสียใหม่ จึงให้ยกเลิกความในข้อ ๘ แห่งประกาศฉบับที่กล่าวข้างต้น และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ การชักและประดับธงชาติ ณ อาคารและยานพาหนะ จะกระทำได้ในวันพิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) วันขึ้นปีใหม่ วันที่ ๓๑ ธันวาคม และ วันที่ ๑, ๒ มกราคม ๓ วัน
- (ข) วันมาฆบูชา ๒ วัน
- (ค) วันจักรี วันที่ ๖ เมษายน ๑ วัน
- (ง) วันสงกรานต์ วันที่ ๑๓, ๑๔ และ ๑๕ เมษายน ๓ วัน
- (จ) วันวิสาขบูชา ๒ วัน
- (ฉ) วันชาติ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๑ วัน
- (ช) วันเข้าพรรษา ๓ วัน
- (ซ) วันเฉลิมพระชนพรรษา วันที่ ๔, ๕ และ ๖ ธันวาคม ๓ วัน
- (ญ) วันรัฐธรรมนูญ วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๑ วัน

นอกจากนี้ ผู้ดูแลทางราชการจะประกาศให้ทราบ ถึงงานพิธีอื่น ๆ

๓๒

ความประเพณีนิยม หากจะรักและประคับประคองชาติ ที่ทำได้ แต่ต้องกระทำไปด้วย
ความเคารพ ”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๙๑

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(๖๕ ร.จ. ๕๙๘ ตอนที่ ๕๙ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๔๙๑)

พิมพ์ที่โรงพิมพ์นิติเวช

ช่างที่ทำการป.ณ. หน้าพระลาน หน้าประตูพิเศษไซยศรี พระนคร

เอิบทิพย์ วิชัยลักษณ์เจ้าของผู้จัดการ และผู้พิมพ์โฆษณา ๒๔๘๑